

การศึกษาสภาพการดำเนินงานและแนวทางพัฒนาศูนย์ภาษาอาเซียน การศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสังขัตสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมุกดาหาร
A Study of the Operational State and Guidelines on Development
of an ASEAN-languages Center of Non-Formal and Informal
Education of the Districts under the Office of Mukdahan
Provincial Non-Formal and Informal Education

บุญส่ง บุญทศ¹ ธีระ ภูติ² และ ศักดิ์สิทธิ์ ฤทธิสิน³
Boonsong Boonthot,¹ Theera Phudee² and Saksit Ritthilan³

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์
² กศ.ด. (การบริหารและพัฒนาการศึกษา) อาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์
³ ค.ด. (วัดผลและประเมินผลการศึกษา) อาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1)ศึกษาสภาพการดำเนินงานศูนย์ภาษาอาเซียน กศน.อำเภอ สังขัตสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมุกดาหาร 2) ศึกษาข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนาศูนย์ภาษาอาเซียน กศน.อำเภอ สังขัตสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมุกดาหารเป็นการศึกษาจากประชากร ได้แก่ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ครูและบุคลากรทางการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย บรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนจังหวัด/อำเภอ ประธานคณะกรรมการศูนย์ภาษาอาเซียน จำนวน 120 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (μ) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และค่าความถี่ (f) ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงาน 1) ศูนย์ภาษาอาเซียน การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ข้อเสนอแนะการดำเนินงานของศูนย์ภาษาอาเซียน การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ พบว่า มีดังนี้ 2.1) ควรจัดให้มีอุปกรณ์ชุดรับสัญญาณดาวเทียม มุมปฏิบัติการทางภาษา 2.2) ควรจัดการศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนบุคลากรในประเทศกลุ่มอาเซียน 2.3) ควรระดมทรัพยากรในชุมชนมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมของศูนย์ภาษาอาเซียน 2.4) ควรมีส่วนร่วมในการนิเทศติดตามผลของเครือข่ายและศูนย์ภาษา อาเซียน การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ สำหรับแนวทางการพัฒนาศูนย์ ประกอบด้วย 1) พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาและผู้รับผิดชอบศูนย์ภาษาอาเซียน จัดหาเทคโนโลยี และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ จัดสภาพแวดล้อมศูนย์ภาษาอาเซียนทั้งภายในและภายนอก ให้สะอาด ร่มรื่น สวยงาม จัดทำแผนงาน/โครงการ บูรณาการร่วมกับหน่วยงานเครือข่าย 2) สร้างเครือข่ายนิเทศนิเทศแบบมีส่วนร่วม สรุปรายงานการดำเนินงานศูนย์ภาษาอาเซียนสู่สาธารณชนในรูปแบบที่หลากหลาย ส่งเสริมให้มีการนำผลการนิเทศไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานศูนย์ภาษาอาเซียน

คำสำคัญ : สภาพการดำเนินงาน / ศูนย์ภาษาอาเซียน / กศน.อำเภอ /แนวทางพัฒนา

ABSTRACT

The objectives of this study were: 1) to investigate the operational state on development of an ASEAN-language center of non-formal and informal education of the districts under the Office of Mukdahan Provincial Non-Formal and Informal Education, and 2) to examine suggestions and guidelines on development of an ASEAN-language center in Mukdahan province. The population of this study was directors of a center of

non-formal and informal education of the districts, teachers, and non-formal and informal education personnel, librarians of provincial and district public libraries, and the chairperson of the ASEAN-languages center committee, totaling 120 people. The instrument used was a rating scale questionnaire whose entire reliability value was 0.98. Statistics used to analyze data were mean (μ), standard deviation (σ), and frequency (f). The results were found as follows: In the overall operational state, the ASEAN-languages center of non-formal and informal education of the districts was at the high level. 2) At suggestion on the operation of the ASEAN-languages center of the districts' non-formal and informal education, it was found as follows: 2.1) satellite signal receiving equipment and the sound lab corners should be provided, 2.2) a study trip and personnel exchange among the ASEAN countries should be provided, 2.3) the community resources should be marshaled for the benefit of activity arrangement by the ASEAN-languages center, 2.4) the ASEAN-languages center and their network should participate in supervision and follow-up of the districts' non-formal and informal education. The guidelines on development of an ASEAN-languages center comprised: 1) development of teachers and educational personnel and those who were responsible for the ASEAN-languages center; provision of technology and electronic media; organization of the environment of the ASEAN-languages center both internal and external to be clean, shady and cool, and beautiful as well, and making a plan/project and integration of it with the network's work unit. 2) Creation of supervisory network, participation in supervision, making a conclusion of the operational report of the ASEAN-languages center for the public into a variety of forms; promoting the application of supervision results for improving the operational development of the ASEAN-languages center.

Keywords : Operational State / ASEAN-languages Center / Non-formal and Informal Education of the /
Guidelines on Development

บทนำ

นโยบายกระทรวงศึกษาธิการในการดำเนินงานด้านการศึกษาตามปฏิญญาชะอำ-หัวหิน ว่าด้วยการเสริมสร้างความร่วมมือด้านการศึกษาเพื่อบรรลุประชาคมอาเซียนที่เอื้ออาทรและแบ่งปัน จากการประชุมคณะกรรมการระดับชาติเพื่อขับเคลื่อนการศึกษาอาเซียนสู่การบรรลุการจัดตั้งประชาคมอาเซียน ในปี 2558 ที่ประชุมได้ให้ความเห็นชอบนโยบายเพื่อดำเนินงานด้านการศึกษา จำนวน 5 นโยบาย ดังนี้ นโยบายที่ 1 การเผยแพร่ความรู้ ข้อมูลข่าวสารและเจตคติที่ดีเกี่ยวกับอาเซียน เพื่อสร้างความตระหนักและเตรียมความพร้อมของครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน นักศึกษา และประชาชน เพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ภายในปี 2558 นโยบายที่ 2 การพัฒนาศักยภาพของนักเรียน นักศึกษา และประชาชน ให้มีทักษะที่เหมาะสม เพื่อเตรียมความพร้อมในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน เช่น ความรู้ภาษาอังกฤษ ภาษาเพื่อนบ้าน เทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะและความชำนาญการที่สอดคล้องกับการปรับตัว และเปลี่ยนแปลงทางอุตสาหกรรมและการเพิ่มโอกาสในการหางานทำของประชาชนรวมทั้งการพิจารณาแผน

ผลิดกำลังคน นโยบายที่ 3 การพัฒนามาตรฐานการศึกษา เพื่อส่งเสริมการหมุนเวียนของนักศึกษา ครู และอาจารย์ในอาเซียน รวมทั้งเพื่อให้มีการยอมรับในคุณสมบัติทางวิชาการร่วมกันในอาเซียน การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาต่างๆ และการแลกเปลี่ยนเยาวชน การพัฒนาระบบการศึกษาทางไกล ซึ่งช่วยสนับสนุนการศึกษาตลอดชีวิต การส่งเสริมและปรับปรุงการศึกษาด้านอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมทางอาชีพ ทั้งในขั้นต้นและขั้นต่อเนื่อง ตลอดจนส่งเสริมและเพิ่มพูนความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาของประเทศสมาชิกของอาเซียน นโยบายที่ 4 การเตรียมความพร้อมเพื่อเปิดเสรีการศึกษาในอาเซียน เพื่อรองรับการก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ประกอบด้วย การจัดทำความตกลงยอมรับร่วมด้านการศึกษา การพัฒนาความสามารถ ประสบการณ์ในสาขาวิชาชีพสำคัญต่างๆ เพื่อรองรับการเปิดเสรีการศึกษาควบคู่กับการเปิดเสรีด้านการเคลื่อนย้ายแรงงาน นโยบายที่ 5 การพัฒนาเยาวชน เพื่อเป็นทรัพยากรสำคัญในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน การก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ในปี พ.ศ. 2558 (ค.ศ. 2015) ของประเทศไทย นับเป็นก้าวที่สำคัญที่นำไปสู่

การเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม สังคมไทยกำลังตื่นตัวอย่างมาก หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนต่างหันมาพัฒนาศักยภาพ และดำเนินกิจกรรมเพื่อเตรียมความพร้อมในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน อันประกอบไปด้วย 3 เสาหลัก (Pillars) ได้แก่ ประชาคมการเมืองความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Security Community-ASC) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community-AEC) และประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community-ASCC) (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. 2555)

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างความรู้ ความเข้าใจและการตระหนักแก่ประชาชนให้เห็นความสำคัญ ของประชาคมอาเซียนที่มีผลต่อวิถีของประชาชนไทย โดยเฉพาะในเรื่องของการสื่อสารซึ่งเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ และการประกอบอาชีพ ตลอดจนการเจรจาต่อรองเพื่อการแข่งขัน ด้านเศรษฐกิจและสังคมในเวทีสากล สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มีบทบาทในการสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียนศึกษา เพื่อเตรียมความพร้อมแก่ประชาชนให้สามารถปรับตัวเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่กำลังจะเกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงจัดให้มีศูนย์ภาษาอาเซียน เพื่อเป็นแหล่งศึกษา ค้นคว้า รวบรวม เผยแพร่ข้อมูล และจัดกระบวนการเรียนรู้ภาษาอาเซียน ตลอดจนให้บริการเทคโนโลยีสารสนเทศในการสื่อสาร และเป็นเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรม ประเพณี สังคม เศรษฐกิจ การเมือง การท่องเที่ยว ฯลฯ ในกลุ่มอาเซียน (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. 2554)

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมุกดาหาร ได้รับคัดเลือกเป็นพื้นที่ดำเนินการจัดตั้งศูนย์ภาษาอาเซียน กศน.อำเภอกันทรวิชัย เพื่อสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การดำเนินงาน และสนองนโยบายการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ในปี พ.ศ 2558 และจากรายงานการดำเนินงานศูนย์ภาษาอาเซียน กศน.อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมุกดาหาร ที่ผ่านมา พบว่า ยังมีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน ไม่ว่าจะเป็นด้านการบริหารจัดการ บุคลากร งบประมาณ อาคาร สถานที่ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ยังไม่สอดคล้องกับความต้องการและภารกิจตามบทบาทการดำเนินงานศูนย์ภาษาอาเซียน กศน.อำเภอกันทรวิชัย ตลอดจนการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การดำเนินงานศูนย์ภาษาอาเซียน

กศน.อำเภอกันทรวิชัย ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้นิเทศและประเมินผล การดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดมุกดาหาร จึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพการดำเนินงาน และแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานศูนย์ภาษาอาเซียน กศน.อำเภอกันทรวิชัย สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมุกดาหาร เพื่อนำข้อเสนอแนะไปปรับปรุงและพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

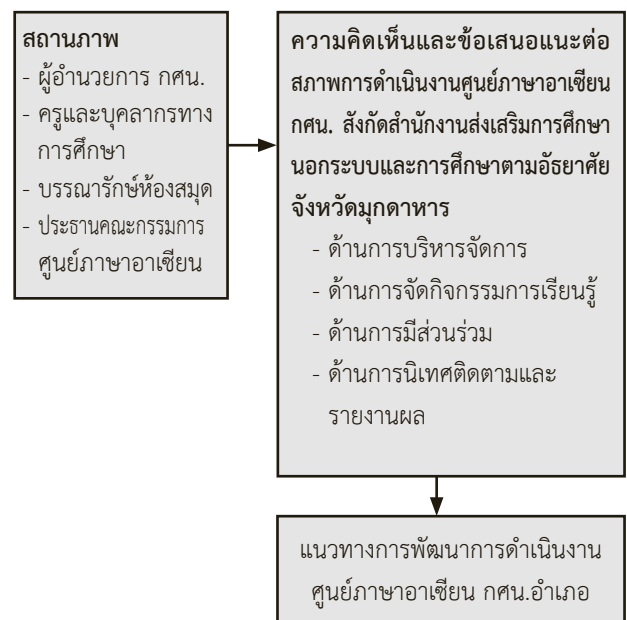
1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานศูนย์ภาษาอาเซียน กศน.อำเภอกันทรวิชัย สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมุกดาหาร
2. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนาศูนย์ ภาษาอาเซียน กศน.อำเภอกันทรวิชัย สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมุกดาหาร

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาจากมาตรฐาน การดำเนินงานศูนย์ภาษาอาเซียน กศน.อำเภอกันทรวิชัย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้าน การมีส่วนร่วม ด้านการนิเทศติดตามและรายงานผล (สำนักงาน ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. 2554)

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัย ได้แก่ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ 7 คน ครูและบุคลากรทางการศึกษาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย 99 คน บรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนจังหวัด/อำเภอ 7 คน ประธานคณะกรรมการศูนย์ภาษาอาเซียนจำนวน 7 คน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมุกดาหาร รวมจำนวน 120 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานศูนย์ภาษาอาเซียน กศน. สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมุกดาหาร ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการมีส่วนร่วม และด้านการนิเทศติดตามและรายงานผล สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ การรวบรวมข้อมูลแบ่งเป็น 2 ระยะๆ ที่ 1 ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist) ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานศูนย์ภาษาอาเซียน กศน. สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมุกดาหาร แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบวิธีของลิเคิร์ต (Likert) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) โดยกำหนดเกณฑ์ให้คะแนนดังนี้ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.98 ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด (Open-ended Questionnaire) สำหรับข้อเสนอแนะการพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์ภาษาอาเซียน กศน. ระยะที่ 2 เป็นแบบบันทึกเสนอแนะแนวทางการพัฒนาในประเด็นที่เป็นจุดอ่อนเพื่อแสวงหาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานศูนย์ภาษาอาเซียน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์ ขออนุญาตผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอทุกอำเภอ เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลแบบสอบถามในพื้นที่ ผู้วิจัยแจก และเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง และนับจำนวนแบบสอบถามเพื่อความถูกต้อง ผู้วิจัยติดตามแบบสอบถาม

คืนด้วยตนเอง นำแบบสอบถามที่ได้มาคัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์ คิดเป็นร้อยละ 100 แล้วมาวิเคราะห์หาค่าสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์สภาพการดำเนินการศูนย์ภาษาอาเซียน กศน. สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมุกดาหาร โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยจำแนกเป็นรายด้านและรายข้อ
3. วิเคราะห์ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาศูนย์ภาษาอาเซียน กศน. สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมุกดาหาร โดยจัดลำดับความถี่ และสังเคราะห์เชิงเนื้อหา

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพการดำเนินงานศูนย์ภาษาอาเซียนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมุกดาหาร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1.1 ด้านการบริหารจัดการ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ มีการจัดห้อง/มุมอาเซียนศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้ และแหล่งสืบค้นข้อมูลผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์อย่างมีประสิทธิภาพ มีการใช้ทรัพยากรที่ได้รับการสนับสนุนจากหลายภาคส่วน เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานตรงตามวัตถุประสงค์และคุ้มค่า มีการใช้ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ในการบริหารจัดการเก็บรวบรวมข้อมูลทุกด้านของอาเซียนให้เป็นปัจจุบันและอยู่ในสภาพพร้อมใช้

1.2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอาเซียน มีคุณภาพสอดคล้องกับนโยบายและความต้องการท้องถิ่น การจัดการกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านวัฒนธรรม ประเพณี สังคม เศรษฐกิจ การเมือง การท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ในประเทศสมาชิกกลุ่มอาเซียน การจัดการกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและเกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า

1.3 ด้านการมีส่วนร่วม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ การประสานภาคีเครือข่าย เพื่อความร่วมมือจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน การส่งเสริมสนับสนุนให้มีภาคีเครือข่ายการจัดการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน ทั้งภาครัฐและเอกชน การพัฒนาและใช้ประโยชน์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นและแหล่งเรียนรู้ให้เกิดประโยชน์ต่อคนในชุมชน

1.4 ด้านการนิเทศ ติดตาม และรายงานผล พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ การนิเทศติดตามผลการดำเนินงานเกี่ยวกับการดำเนินงานศูนย์ภาษาอาเซียนอย่างมีประสิทธิภาพ การนิเทศ ติดตาม กำกับและประเมินผลการดำเนินงานและนำผลไปใช้ในการพัฒนางานได้อย่างต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพ ชุมชนให้ความร่วมมือและพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของศูนย์ภาษาอาเซียน

2. ข้อเสนอแนะการดำเนินงานศูนย์ภาษาอาเซียนศูนย์ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมุกดาหาร

2.1 ด้านการบริหารจัดการ มีข้อเสนอแนะว่าควรจัดให้มีอุปกรณ์ชุดรับสัญญาณดาวเทียม มุมปฏิบัติการทางภาษา (Sound Lab) ควรจัดสรรงบประมาณ ศูนย์ภาษาอาเซียน กศน.อำเภอ อย่างเพียงพอ ควรขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากเครือข่ายเพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ศูนย์ภาษาอาเซียน กศน.อำเภอ ตามลำดับ

2.2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีข้อเสนอแนะว่า ควรจัดการศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนบุคลากรในประเทศกลุ่มอาเซียน ควรจัดให้ศูนย์ภาษาอาเซียน เป็นศูนย์ข้อมูลข่าวสารประชาคมอาเซียน ภาษาต่างประเทศ วัฒนธรรม เศรษฐกิจ สังคม การเมือง การท่องเที่ยว ควรจัดกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ สอดคล้องกับวิถีชีวิตในชุมชน ตามลำดับ

2.3 ด้านการมีส่วนร่วม มีข้อเสนอแนะว่า ควรระดมทรัพยากรในชุมชนมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมของ ศูนย์ภาษาอาเซียน ควรประชาสัมพันธ์การดำเนินงานการจัดกระบวนการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนต่อสาธารณชนอย่างเป็นระบบในรูปแบบที่หลากหลายควรพัฒนาและใช้ประโยชน์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นและแหล่งเรียนรู้ให้เกิดประโยชน์ต่อคนในชุมชนตามลำดับ

2.4 ด้านการนิเทศ ติดตาม และรายงานผล มีข้อเสนอแนะว่า ควรให้เครือข่ายร่วมในการติดตามผลการดำเนินงาน

ศูนย์ภาษาอาเซียน กศน.อำเภอ อย่างต่อเนื่อง ควรสรุปรายงาน และประชาสัมพันธ์การดำเนินงานศูนย์ภาษาอาเซียน กศน.อำเภอ สู่สาธารณชนในรูปแบบที่หลากหลาย ควรประเมินผล ความพึงพอใจของประชาชนต่อการดำเนินงานของ ศูนย์ภาษาอาเซียน กศน.อำเภอ ตามลำดับ

3. แนวทางพัฒนาการดำเนินงานศูนย์ภาษาอาเซียน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมุกดาหาร 2 ด้าน ได้ข้อสรุป ดังนี้

3.1 ด้านการบริหารจัดการ ควรพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้รับผิดชอบศูนย์ภาษาอาเซียน ประชุมสัมมนาคณะกรรมการศูนย์ภาษาอาเซียน และเครือข่าย เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการ จัดหาเทคโนโลยี และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ สำหรับบริการสืบค้นข้อมูล จัดสภาพแวดล้อมศูนย์ภาษาอาเซียนทั้งภายในและภายนอกให้สะอาด ร่มรื่น สวยงาม จัดทำแผนงาน/โครงการ บูรณาการร่วมกับหน่วยงานเครือข่าย

3.2 ด้านการนิเทศติดตามและรายงานผล ควรสร้างเครือข่ายนิเทศ นิเทศแบบมีส่วนร่วม สรุปรายงานการดำเนินงาน ศูนย์ภาษาอาเซียนสู่สาธารณชนในรูปแบบที่หลากหลาย ส่งเสริมให้มีการนำผลการนิเทศไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนา การดำเนินงานศูนย์ภาษาอาเซียน

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพการดำเนินงานและแนวทางพัฒนาศูนย์ภาษาอาเซียนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมุกดาหาร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียนศึกษา เพื่อเตรียมความพร้อมแก่ประชาชนให้สามารถปรับตัวเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่กำลังจะเกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.1 สภาพการดำเนินงานและแนวทางพัฒนาศูนย์ ภาษาอาเซียนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมุกดาหาร ด้านการบริหารจัดการ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะศูนย์ภาษาอาเซียนศูนย์ กศน.อำเภอ มีการวางแผนการดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ สื่อ วัสดุ ครุภัณฑ์ สิ่งอำนวยความสะดวก ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีการจัดห้อง/มุมอาเซียนศึกษา เป็นแหล่งเรียนรู้ และแหล่งสืบค้นข้อมูลผ่านระบบเครือข่าย

คอมพิวเตอร์อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550) ได้เสนอแนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ (Learning Resources) ซึ่งมีทั้งแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน และแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียนหรือแหล่งเรียนรู้ชุมชน เพื่อให้บังเกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อการใช้ในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งต้องคำนึงถึงหลักการบริหารจัดการสำคัญที่เรียกว่า “หลักการบริหารแบบ 4 M’s” ดังนี้บุคลากร (Man) ผู้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ งบประมาณ (Money) การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญ คือ การบริหารจัดการงบประมาณให้บังเกิดประโยชน์สูงสุด คุ้มค่าที่สุด ทรัพยากร (Materials) การบริหารจัดการทรัพยากร หรือแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา โดยมีการจัดทำทะเบียน เพื่อสะดวกในการบริหารจัดการ ได้ครอบคลุม ครบถ้วนและเกิดประโยชน์สูงสุดการบริหารจัดการ (Management) จัดทำแผนยุทธศาสตร์ แผนพัฒนา แผนปฏิบัติการ/โครงการของสถานศึกษา และใช้แหล่งเรียนรู้ อย่างคุ้มค่าและประสานความร่วมมือกับทุกองค์กร

1.2 สภาพการดำเนินงานและแนวทางพัฒนาศูนย์ภาษาอาเซียนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมุกดาหาร ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในส่วนของภาษาอาเซียนมีคุณภาพเป็นไปตามนโยบายและความต้องการท้องถิ่น และสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2555) กล่าวไว้ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) การพัฒนาหลักสูตรและปรับกระบวนการเรียนการสอน ที่เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้านที่เชื่อมโยงกับ ภูมิสังคม โดยบูรณาการการเรียนรู้ให้หลากหลาย ทั้งด้านวิชาการ ทักษะชีวิต และนันทนาการที่ครอบคลุมทั้ง ศิลปะ ดนตรี กีฬา วัฒนธรรม ศาสนา ประชาธิปไตย ความเป็นไทย และเรื่องอาเซียนศึกษา

1.3 การศึกษาสภาพการดำเนินงานและแนวทางพัฒนาศูนย์ภาษาอาเซียนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมุกดาหาร ด้านการมีส่วนร่วม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการประสานภาคีเครือข่ายเพื่อความร่วมมือจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน สอดคล้องกับงานวิจัย ของ ประชาชนศรีนันทาว (2546) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของ

คณะกรรมการสถานศึกษา ขึ้นพื้นฐานในการปฏิบัติงานด้านโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาพบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขึ้นพื้นฐานจากสถานศึกษามีส่วนร่วมและลักษณะการมีส่วนร่วม ในการปฏิบัติงานที่มีค้ำรอยละมากเป็นอันดับที่ 1 ของทั้ง 6 ด้าน ดังนี้ ร่วมการประชุมบางโอกาสเกี่ยวกับการกำหนดแนวทางในการบริการแก่ชุมชน ร่วมการประชุมหารือเกี่ยวกับข้องกับการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนเห็นความสำคัญของโรงเรียน ร่วมการประชุมวางแผนเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมร่วมกับชุมชนด้านศาสนา งานประเพณีต่างๆ พัฒนาท้องถิ่นและส่งเสริมการศึกษา ร่วมเป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาเกี่ยวกับการวางแผนการสรรหาบุคคลเพื่อแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการโรงเรียนร่วมการประชุมหารือเกี่ยวกับการเชิญบุคลากร เช่น คณะกรรมการส่วนร่วมดำเนินงานร่วมการประชุมหารือเกี่ยวกับการกำหนดแผน เป้าหมาย และวิธีการดำเนินการ ส่วนคณะกรรมการสถานศึกษาขึ้นพื้นฐานจากนอกสถานศึกษาร่วมการประชุมบางโอกาสเกี่ยวกับการกำหนดแนวทางให้บริการแก่ชุมชนร่วมการประชุมหารือเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนเห็นความสำคัญของโรงเรียน ร่วมการประชุมวางแผนเกี่ยวกับการดำเนินการจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนด้านศาสนา ประเพณีต่างๆ พัฒนาท้องถิ่นและส่งเสริมการศึกษา ร่วมการประชุมวางแผนเกี่ยวกับการจัดประชุมคณะกรรมการโรงเรียนเพื่อให้มีบทบาทในการพัฒนาโรงเรียน ร่วมการประชุมหารือเกี่ยวกับการเชิญบุคลากร เช่น คณะกรรมการร่วมดำเนินการ ร่วมประชุมหารือเกี่ยวกับการกำหนดแผน เป้าหมาย และวิธีการดำเนินการ

1.4 สภาพการดำเนินงานและแนวทางพัฒนาศูนย์ภาษาอาเซียนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดมุกดาหาร ด้านการนิเทศติดตามและรายงานผล พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การนิเทศติดตามผลการดำเนินงานเกี่ยวกับการดำเนินงานศูนย์ภาษาอาเซียนขาดการสร้างทางเลือกในรูปแบบ ที่หลากหลายและการมีส่วนร่วมของเครือข่ายในการนิเทศติดตาม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาวินันท์ศิริวัฒน์ไกรกุล (2553) วิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบการนิเทศติดตามการดำเนินงาน การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบลศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเฉลิมพระเกียรติ สำนักงาน ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า การสร้างทางเลือกและรูปแบบการนิเทศ

ที่หลากหลาย สามารถดำเนินการนิเทศได้ตามภารกิจงาน และสอดคล้องกับวารสารมหาวิทยาลัยนครพนม ของ จิราวรรณ ขอดเมชัย (2554) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาสภาพ ปัญหา และประสิทธิผลการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า สภาพ การดำเนินการนิเทศภายในของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศ ทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง เป็นไปตามสมมติฐาน อาจเป็นเพราะว่า การดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนยังไม่เข้มข้นพอผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ขาดความรู้ ความสามารถและขาดความสนใจในเรื่อง การนิเทศภายในโรงเรียน เนื่องจากได้รับข้อมูล เอกสารเกี่ยวกับการนิเทศน้อย และการจัดเก็บข้อมูลของแต่ละโรงเรียนยังไม่เป็นระบบ ไม่ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน ทำให้ผลการศึกษาสภาพการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน อยู่ในระดับปานกลาง

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ศูนย์ภาษาอาเซียน กศน.อำเภอ ควรสร้างเครือข่ายนิเทศด้วยการระดมสรรพกำลังจากเครือข่าย ทุกภาคส่วนเพื่อช่วยส่งเสริมและสนับสนุนการนิเทศอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง นิเทศแบบมีส่วนร่วม
2. ศูนย์ภาษาอาเซียน กศน. ควรพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้รับผิดชอบศูนย์ภาษาอาเซียนให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ จัดประชุม สัมมนาคณะกรรมการศูนย์ภาษาอาเซียน และ เครือข่าย เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของเครือข่ายในพัฒนาศูนย์ภาษาอาเซียนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ
2. ควรศึกษาความพึงพอใจของผู้รับบริการต่อการดำเนินงานศูนย์ภาษาอาเซียนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ
3. ควรศึกษากลยุทธ์การพัฒนาการดำเนินงานศูนย์ภาษาอาเซียนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ

เอกสารอ้างอิง

- จิราวรรณ ขอดเมชัย. (2554, มกราคม-เมษายน). “การศึกษาสภาพปัญหา และประสิทธิผลการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม,” วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม. 1(1) : 78-86.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ภาวินันท์ ศิริวัฒน์ไกรกุล. (2553). การพัฒนาระบบนิเทศติดตามการดำเนินงานของ กศน.ตำบลของศูนย์การศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา. การศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษามหาบัณฑิต. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ประชาชน ศรีนนท์ท้าว. (2546). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในการปฏิบัติงานด้านโรงเรียนชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์. การศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษามหาบัณฑิต. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). การจัดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงานรัฐมนตรี. (2555). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ.2555-2559. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ : กรุงเทพฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2555). ก้าวสู่ประชาคม ASEAN 2015. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สำนักงาน ก.พ.
- สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2554). แนวทางการดำเนินงานศูนย์ภาษาอาเซียน กศน.อำเภอ. กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.